

KÁKASZÖVÉS LÉPÉSRŐL-LÉPÉSRE

Érdemes kipróbálni ezt az ősi mesterséget is. Kisebb tárgyakat (alátét, fakanáltartó) magunk is elkészíthetünk egy egyszerűbb szövőrámán.

A szövés eszközei

Ahhoz, hogy a kákát szőni tudjuk, szükségünk van egy úgynevezett **szövőrámára**. Egy szövőrámát (keretet) akár házilag is könnyen össze tudunk rakni. Fő részei 2 db **átalfa** (mely hosszú hengeres akácrúd) ezt kell stabilan rögzíteni 2 db bakra.

Szükségünk lesz még egy **bordára**. Ennek méretei: 80 cm széles 30 lyuk, 1 méter széles 40 lyuk, 1,60 m széles 50 lyuk és 2 m széles 58 lyuk. (Én szövőrámamnak egy régi parasztalt használok.)

Modern szövőráma

Felhúzás menete

A szövés megkezdése előtt a felvetést kell elvégezni. A bordát behelyezzük középre, és a szövés méretének megfelelően számoljuk ki a lyukakat. Mindig páros számú a felvetése.

Az első lyukba befűzzük a zsinórt, majd az átalfát alulról fölfelé kerüljük meg. Jön a következő lyuk és aztán az átalfán szintén alulról felfelé fordulunk. Az utolsó lyukba kétszer fűzzük a zsinórt. Majd kikötjük az átalfához. Ilyenkor még lazán van a felvetés, ezét visszafelé feszesre meg kell húzni.

Érdekesség

*Régen a felhúzáshoz az úgynevezett **ijan** használták, mely gyékényből készült. Az ijan megsodrása a gyermekek feladata volt, és ehhez a gyékény selymét használták fel elsősorban. Egy felhúzáshoz 40-60 méter ijanra volt szükség.*

A szövés megkezdése

Ahhoz, hogy a felvetett szálak szépen rendeződjenek, először két darab vesszőt kell befűzni. Az elsőt balról kezdjük el behúzni, az első szál alatt, majd a következő felett.

Figyeljünk arra, hogy a felvetőszálak is és a káka is nedves legyen.

A káka szálak behúzása

Káka szövéséhez a vastagabb szálakat érdemes használni. Ha túl vastag, akkor félbe is lehet hasítani. A kákaszálat **balról kezdjük el behúzni**, oly módon, hogy a vastagabb felét fogjuk. Az első szál alatt, majd a következő felett vezetjük el és így tovább az összes felvetőn végig húzzuk a kákát, hogy túllógjon. Az utolsó felvető szálnak alul kell lennie.

A végére fintort vetünk (lásd lejjebb), majd a következő szálat jobbról indítva húzzuk be.

Fintor vetése

Minden behúzott sort egy úgynevezett **fintorral** zárunk le. Az utolsó két felvetőszál alatt visszahajtjuk a kákát, majd a két szál között alulra lehajtjuk.

Ezután jöhet a bordával való tömörítés, erősen magunk felé húzzuk, hogy a káka szépen szorosan egymáshoz simuljon. Ezt **dömbölésnek** nevezzük.

A képen jól lehet látni a szövés két oldalán a fintorral való lezárást.

A szövés befejezése

Miután elértük a szövés megfelelő méretét közel az átfákhoz levágjuk. Az egymás melletti felvetőszálakat szorosán összekötjük és egy zsákvarrótúvel behúzzuk a szövés közé. A kilógó szálakat a végén levágjuk és szépen letisztazzuk a munkánkat.

A káka- és gyékényszövés hagyományairól a TUDÁSTÁR III.-ban olvasható bővebb információ.